

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 450/2018-20

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. novembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Tomášom Pukajom, advokátska kancelária, Hviezdoslavovo námestie 1661, Dolný Kubín, vo veci namietaného porušenia čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, jej základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, zákazu diskriminácie podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 10 Co 261/2016 z 27. septembra 2017 a jeho postupom, ktorý mu predchádzal, a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 57/2018 z 21. júna 2018 a jeho postupom, ktorý mu predchádzal, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 18. septembra 2018 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namietala porušenie čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), jej základného práva na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy, na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, práva na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), zákazu diskriminácie podľa čl. 14 dohovoru uznesením Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 10 Co 261/2016 z 27. septembra 2017 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) a jeho postupom, ktorý mu predchádzal (ďalej len „napadnutý postup krajského súdu“), a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 Cdo 57/2018 z 21. júna 2018 (ďalej len „napadnuté uznesenie najvyššieho súdu“) a jeho postupom, ktorý mu predchádzal (ďalej len „napadnutý postup najvyššieho súdu“).

2. Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že bola účastníčkou konania o zapretie otcovstva v procesnom postavení dieťaťa vedenom na Okresnom súde Bratislava V (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 10 C 10/2016. Okresný súd v označenom konaní rozhodol rozsudkom z 22. júna 2016 tak, že návrh navrhovateľa zamietol. Proti uvedenému rozsudku okresného súdu navrhovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol krajský súd napadnutým uznesením tak, že rozhodnutie súdu prvého stupňa zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Matka sťažovateľky nespokojná s napadnutým uznesením krajského súdu podala dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že ho odmietol.

3. Sťažovateľka v sťažnosti argumentuje a poskytuje svoj právny pohľad na vec, pričom tvrdí, že napadnuté uznesenia krajského súdu a najvyššieho súdu sú arbitrárne, porušujúce jej označené základné práva. Podstata argumentácie sťažovateľky v sťažnosti je založená na nesúhlase s právnym záverom krajského súdu, ktorý konštatoval, že okresný súd rozhodol predčasne, výlučne v záujme sťažovateľky bez vykonania náležitého znaleckého dokazovania z odboru genetiky, pričom toto dokazovanie bolo navrhnuté právnym otcom a existovali vážne pochybnosti, či právny otec sťažovateľky je zároveň aj jej biologickým otcom. Sťažovateľka tvrdí, že navrhnuté dokazovanie nie je v jej záujme s poukazom na jej citlivé životné obdobie a môže jej spôsobiť traumu. Taktiež tvrdí, že návrh bol podaný oneskorene a účelovo s poukazom na ďalšie skutkové tvrdenia uvedené v sťažnosti. Napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sťažovateľka považuje za arbitrárne a taktiež porušujúce jej označené práva, keďže najvyšší súd neposkytol ochranu jej právam.

4. Sťažovateľka v závere svojej sťažnosti navrhla, aby ústavný súd vo veci rozhodol nálezom, v ktorom vysloví porušenie jej označených práv napadnutým postupom a uznesením krajského súdu, ako aj napadnutým postupom a uznesením najvyššieho súdu, označené uznesenia krajského a najvyššieho súdu zruší, potvrdí rozsudok okresného súdu sp. zn. 10 C 10/2016 z 22. júna 2016 a zároveň jej prizná náhradu trov konania.

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

7. Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde a skúmal, či neexistujú dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Podstatou sťažnosti je namietané porušenie jej základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ku ktorému malo dôjsť napadnutým uznesením krajského súdu a napadnutým uznesením najvyššieho súdu, ako aj postupmi súdov, ktoré vydaniu označených rozhodnutí predchádzali.

11. Porušenie označeného základného práva vidí sťažovateľka v namietanej nesprávnosti právnych záverov v napadnutom uznesení krajského súdu, ktorým bol rozsudok súdu prvej inštancie zrušený, ako aj postupom, ktorý mu predchádzal.

12. Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol, alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery

zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne s medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

13. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaniach, ktoré im predchádzali, alebo samotných rozhodnutiach došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmania vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, mutatis mutandis I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00) a zároveň by mali za následok porušenie niektorého z princípov spravodlivého procesu, ktoré neboli napravené v inštančnom (opravnom) postupe všeobecných súdov.

14. Krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia dospel k záveru, že vzhľadom na vykonané dokazovanie bolo potrebné vykonať aj navrhnuté znalecké dokazovanie a keďže okresný súd rozhodol bez vykonania tohto dôkazu, rozhodol bez náležitého zistenia skutkového stavu, preto je jeho rozhodnutie predčasné a vecne nesprávne. K záujmu sťažovateľky ako dieťaťa uviedol, že zahŕňa aj právo poznať svojich biologických rodičov už len zo zdravotných dôvodov.

15. Ústavný súd konštatuje, že právny názor krajského súdu je v napadnutom rozhodnutí zdôvodnený vyčerpávajúcim spôsobom a presvedčivo. Krajský súd vo svojom rozhodnutí dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré bolo potrebné rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, teda jeho rozhodnutie nie je možné považovať za arbitrárne ani svojvoľné. Krajský súd reagoval aj na argumentáciu matky sťažovateľky, ktorá tvrdila, že navrhovateľ podal návrh účelovo, keď poukázal na výpoveď matky sťažovateľky, ktorá sama potvrdila, že navrhovateľ a raz podviedla s bývalým priateľom, následne zistila, že je tehotná a priznala sa navrhovateľovi, pričom v tom čase sa liečila na neplodnosť a po otehotnení chcela vec riešiť interrupciou. Tieto závery krajského súdu sú podľa názoru

ústavného súdu logické, argumentačne konzistentné, nepopierajú zmysel a účel aplikovaných noriem platného práva, a preto ich možno za daných skutkových okolností považovať aj za ústavne konformné.

16. V súvislosti so skutočnosťou, že ide o zrušujúce rozhodnutie krajského súdu, ústavný súd poukazuje aj na to, že základné právo na súdnu ochranu (siedmy oddiel ústavy) „je výsledkové“, to znamená, musí mu zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08).

17. Vychádzajúc z uvedeného a s poukazom na to, že obsahom označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je právo na rozhodnutie v súlade s právnym názorom účastníka súdneho konania, resp. právo na úspech v konaní (II. ÚS 218/02, resp. I. ÚS 3/97), ústavný súd dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky podľa čl. 46 ods. 1 ústavy neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vyslovenia ich porušenia po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

18. Sťažovateľka tiež namietala, že napadnutým uznesením krajského súdu bolo porušené jej základné právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a jemu korešpondujúce právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života podľa čl. 8 ods. 1 dohovoru.

19. Ústavný súd po preskúmaní napadnutého kasačného uznesenia odvolacieho súdu, vychádzajúc zo záveru o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti v časti, ktorou sťažovateľka namietala porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a s poukazom na ústavne akceptovateľné závery uvedené v odôvodnení napadnutého uznesenia, konštatuje, že neexistuje relevantná spojitosť medzi označenými právami

hmotnej povahy a napadnutým uznesením krajského súdu už len z dôvodu, že konanie vo veci nie je skončené. Podľa názoru ústavného súdu krajský súd v rámci odôvodnenia svojho napadnutého rozhodnutia poukázal na čl. 7 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa, keď dospel k záveru, že v záujme dieťaťa je, okrem iného aj poznať svojich biologických rodičov. Pokiaľ ide o namietaný konflikt medzi záujmom právneho otca a záujmom dieťaťa, ktorý krajský súd podľa názoru sťažovateľky vyriešil neproporciálne, ústavný súd v súvislosti s touto námietkou konštatuje, že krajský súd postupoval v súlade s platným právom a test proporcionality už vykonal samotný zákonodarca pri koncipovaní na vec vzťahujúcej sa právnej úpravy, ktorá stanovila podmienky a možnosti právneho otca pre takýto druh konania. Pokiaľ všeobecný súd postupoval v zákonom rámci zohľadňujúc potreby a práva všetkých účastníkov konania, nemožno v uvedenom postupe všeobecného súdu vidieť porušenie označených práv na súkromný a rodinný život. Ústavný súd tak dospel k záveru o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti sťažovateľky v časti, ktorou namietala porušenie týchto označených práv podľa čl. 19 ods. 2 ústavy a čl. 8 ods. 1 dohovoru postupom a napadnutým uznesením krajského súdu, preto ju z tohto dôvodu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol v rámci predbežného prerokovania sťažnosti.

20. Pokiaľ ide o napadnuté uznesenie najvyššieho súdu, ktorým najvyšší súd dovolanie matky sťažovateľky odmietol, ústavný súd po oboznámení sa s jeho obsahom konštatuje, že z jeho odôvodnenia vyplýva, že najvyšší súd skúmal, či sú v danej veci splnené zákonom ustanovené podmienky na podanie dovolania z hľadiska kritérií ustanovených v § 419 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Následne sa zaoberal aj skúmaním eventuálnej existencie tvrdenej vady podľa § 420 písm. f) CSP, ktorá má za následok tzv. zmätočnosť konania, ktorá bola dovolateľkou – matkou sťažovateľky v dovolacom konaní ako jediná uplatnená.

21. Ústavný súd v súvislosti s napadnutým uznesením najvyššieho súdu konštatuje, že predmetom dovolacieho konania bolo dovolanie matky, a nie sťažovateľky. Inými slovami, rozhodovalo sa o mimoriadnom opravnom prostriedku iného účastníka konania, pričom sa vychádzalo z výsledku dovolacieho konania, ktorým bolo dovolanie odmietnuté

z dôvodu, že nejde o konečné rozhodnutie, ktorým by sa vec skončila (krajský súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie, pozn.), teda také, proti ktorému by dovolanie prípustné bolo podľa § 420 CSP. Vychádzajúc z uvedeným skutočností, ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sa nijak nemohlo dotknúť namietaných práv sťažovateľky. Iba v prípade, že by došlo k zmene právnej pozície sťažovateľky v dôsledku rozhodnutia o dovolaní, by bolo možné uvažovať o tom, že takýmto rozhodnutím o dovolaní mohli byť dotknuté práva sťažovateľky ako účastníčky konania o zapretie otcovstva, čo však nie je jej prípad, pretože dovolanie jej matky bolo odmietnuté ako procesne neprípustné. Ústavný súd tak dospel k záveru, že neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia porušenia označených práv sťažovateľky postupom a napadnutým uznesením najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho. Ústavný súd preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti v celom rozsahu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

22. Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2018